

**ПОДОЛАННЯ ГЛОБАЛЬНИХ НАУКОВО ДОСЛІДНИЦЬКИХ ВИКЛИКІВ:
РОЛЬ ГЕНДЕРУ В РОЗВИТКУ САМОЕФЕКТИВНОСТІ МОЛОДИХ ВЧЕНИХ
У СФЕРІ СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНИХ НАУК**

Незаперечним є те, що самоефективність молодого дослідника відіграє вирішальну роль у його кар'єрі та академічній успішності в наукових дисциплінах, на що часом певним чином впливають гендерні відмінності. Тривала недостатня представленість жінок у STEM вказує на значну прогалину у їхній самоефективності, яка негативно впливає на вибір кар'єри та участь у наукових студіях [3]. Дане дослідження було зумовлене відсутністю достатньої інформації у наявній літературі щодо того, як стать впливає на самоефективність у науці серед молоді, особливо в специфічних сферах соціальних і психологічних наук. Емпіричні дані свідчать про те, що певні втручання можуть значно вплинути на самоефективність у програмуванні, що також може бути використано для більш універсальних наукових контекстів [1]. Крім того, гендерні стереотипи та академічна самооцінка мають прямий зв'язок із вибором молодих жінок у сфері науки та техніки. Тому питання самоефективності потребує критичного розгляду саме в цьому контексті [2]. У даному дослідженні аналізуються саме ці взаємопов'язані сфери, оскільки спеціальні розробки й рекомендації у цьому контексті можуть підвищити ефективність певних заходів для сприяння справедливому зростанню самоефективності серед молодих дослідників і дослідниць.

Мета дослідження – дослідити вплив сучасних розробок і рекомендацій на розвиток самоефективності серед молодих науковців у соціальних і психологічних науках.

У результаті комплексного підходу, який передбачав використання низки методів, було здійснене поєднання кількісних досліджень, проведених шляхом опитувань, і якісних досліджень, проведених шляхом інтерв'ю. За допомогою опитувань, проведених серед 300 молодих вчених у десяти академічних установах, студентів було залучено до оцінки їхнього рівня самоефективності за шкалою Лайкерта. Основним джерелом інформації стали 50 ґрунтовних інтерв'ю, у яких молоді вчені ділилися своїм досвідом та думками. Завдяки вмілому використанню статистичного аналізу було виявлено закономірності та здійснено кореляції, а якісний тематичний аналіз допоміг визначити теми.

Чотири ключові статті суттєво детермінували методологію дослідження та висновки:

1. Allaire-Duquette та ін. [1] досліджували вплив короткострокових семінарів з програмування на гендерні відмінності у самоефективності для програмування. Такі студії були ефективними для ознайомлення з тим, як освітні програми можуть вплинути на відчуття самоефективності і наскільки подібні програми можуть бути ефективними серед жінок, зокрема.

2. Амоа та ін. [2] зосереджувались на взаємодії між самоефективністю щодо кар'єри, гендерними стереотипами та вибором наукової діяльності, що дає змогу зрозуміти мотиваційні чинники, що визначають гендерно-специфічні освітні шляхи молоді в науці, які були основною темою даного дослідження.

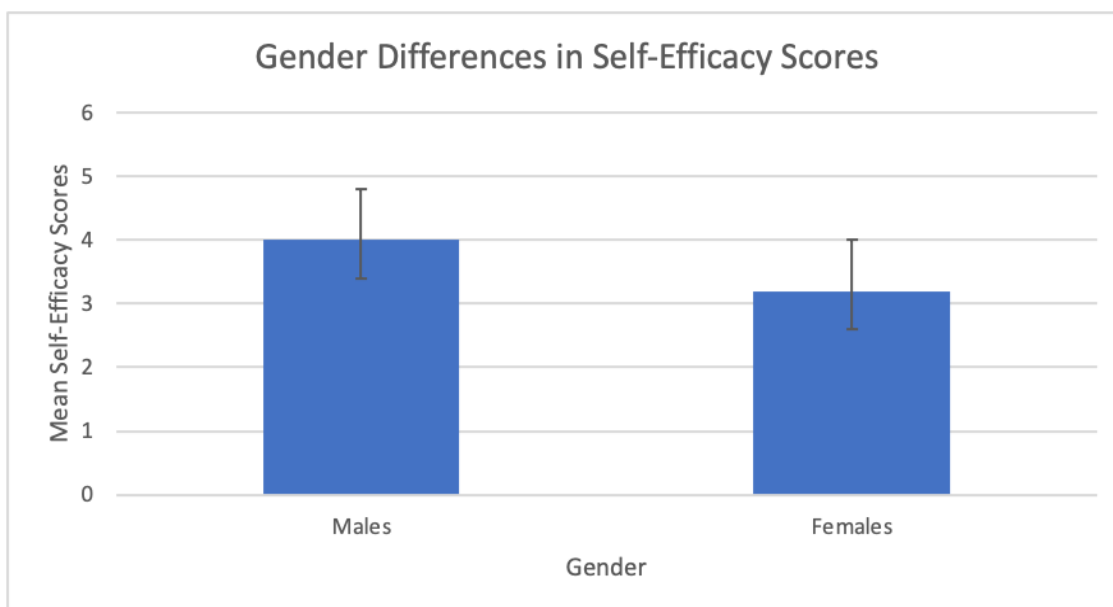
3. Чан [3] провів комплексне дослідження ролі крос-культурних і гендерних норм у STEM і збагатив дану роботу у контексті аналізу взаємозв'язку між самоефективністю та гендером.

4. Кутук та ін. [4] досліджували зв'язок між гендерними стереотипами та самоефективністю у вивченні іноземної мови. Це допомогло нам розглянути вплив цих стереотипів на самоефективність у наукових сферах, маючи на увазі, що ці висновки можна застосувати в інших сферах дослідження.

Усі зазначені джерела спільно збагатили наше розуміння даної проблематики, спрямовуючи наш дослідницький підхід та інтерпретуючи результати в контексті гендерного розвитку та розвитку самоефективності.

Кількісний аналіз показав позитивний зв'язок між статтю молодого науковця та показниками його самоефективності. При цьому жінки повідомили про низьку самоефективність ($M = 3,2$ $SD = 0,8$). А чоловіки повідомили про високу самоефективність ($M = 4,0$ $SD = 0,6$), $p < 0,05$. Результати дослідження підтвердили, що культурні та соціальні норми відіграють значну роль у формуванні соціальної самоефективності молодих жінок у STEM (Chan, 2022). Якісні дані вказали на те, що, ймовірно, жінки в науці відчували меншу вагу наставництва, але більше гендерних упереджень. Такі випадки знизили їхню самоефективність. Одноліткі-чоловіки у цьому контексті показали кращі результати, ніж жінки, таким чином демонструючи гендерний розрив у самооцінці та компетенції STEM (Allaire-Duquette та ін., 2022).

Гендерні відмінності в діаграмі показників самоефективності:

Отже, вищезазначені результати демонструють значну роль досліджень щодо наукової самоефективності серед молодих вчених у сфері соціальних наук і психології. При цьому жінки, як правило, мають нижчі бали, ніж чоловіки. Такі статистичні дані вказують на потребу в освітній політиці та програмах наставництва з урахуванням гендерних аспектів, а також у сприятливому середовищі, яке є однаково справедливим для обох статей. Втручання, які мають бути ефективними, обов'язково повинні бути спрямовані на пом'якшення гендерних упереджень, про що свідчать нижчі показники самоефективності серед молодих жінок-учасниць при розгляді питання про надання якісного наставництва. Необхідно здійснювати подальші дослідження крос-культурних елементів, які призводять до цих відмінностей. Необхідним також є аналіз перспектив довгострокових наслідків конкретних втручань для людей з низькою самоефективністю. Необхідно постійно докладати зусиль, щоб зрозуміти, як крос-культурне залучення та різні освітні системи можуть впливати на стійкість молодих науковців і розвиток їх самоефективності, а розроблені стратегії мають бути адаптовані відповідно до різних навчальних спільнот.

Література

1. Allaire-Duquette, G., Chastenay, P., Bouffard, T., Bélanger, S.A., Hernandez, O., Mahhou, M.A., Giroux, P., McMullin, S., & Desjarlais, E. (2022). Гендерні відмінності в

самоефективності для програмування звужені після 2-Н наукового музею. *Канадський журнал науки, математики та технологічної освіти*. 22(1). 87-100. <https://doi.org/10.1007/s42330-022-001937>

2. Амоа, К. А., Аг'еманг, Т., Аджей,, А., Аг'еманг (EdD) С. (2020). Вплив самоефективності, гендерних стереотипів і кар'єрної самоконцепції на вибір професії молоддю за статевою ознакою. *Міжнародний журнал наукових досліджень та менеджменту*. 8(05). 1351–1382. <https://doi.org/10.18535/ijstrm/v8i05.el03>

3. Чен, Р. К. Х. (2022). Соціальний когнітивний погляд на гендерні відмінності в самоефективності, інтересах і прагненнях у науці, техніці, інженерії та математиці (STEM): вплив культурних і гендерних норм. *Міжнародний журнал освіти STEM*. 9(1). <https://doi.org/10.1186/s40594-022-00352-0>

4. Кутук, Г., Путвен, Д. В., Кей, Л. К., & Гаррет, Б. (2021). Зв'язки між гендерними стереотипами та знанням іноземної мови: посередницька роль самоефективності тих, хто вивчає іноземну мову. *Британський журнал педагогічної психології*. 92 (1). 212-235. <https://doi.org/10.1111/bjep.12446>

**Ministry of Education
and Science of Ukraine**

**National University of Life
and Environmental Sciences of
Ukraine**

**Faculty of Humanities
and Pedagogy**

**Дипломатична
академія
України**

**University of
Reading**

**NATIONAL UNIVERSITY OF LIFE
AND ENVIRONMENTAL SCIENCES OF UKRAINE
Faculty of Humanities and Pedagogy
Department of Philosophy and International Communication**

**INTERNATIONAL AND INTERCULTURAL COMMUNICATION
IN SHAPING UKRAINE'S IMAGE:
DEVELOPMENT STRATEGIES**

**MATERIALS
OF THE INTERNATIONAL
SCIENTIFIC AND PRACTICAL CONFERENCE**

May 01, 2025

Kyiv

Міжнародна і міжкультурна комунікація у формуванні іміджу України: стратегії розвитку: зб. матеріалів Міжнародної наук.-практ. конф. Київ, 01 травня, 2025 р. Київ: Міленіум, 2025. 178с.

Збірник укладено за матеріалами Міжнародної науково-практичної конференції «Міжнародна і міжкультурна комунікація у формуванні іміджу України: стратегії розвитку», що її провела кафедра філософії та міжнародної комунікації гуманітарно-педагогічного факультету Національного університету біоресурсів і природокористування України. Наповнення рубрик синхронізовано з основними напрямками роботи конференції.

Видання розраховано на науковців, викладачів, аспірантів, студентів.

The collection is compiled on materials of the International scientific and practice conference «International and intercultural communication in shaping Ukraine's image: development strategies» a held by the Department of Philosophy and International Communication of the Faculty of Humanities and Pedagogy of the National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine. All the materials are synchronized with the guidelines of the conference.

Forscientists, lecturers, postgraduates, students.

Редакційна колегія:

Шинкарук В.Д., д-р філ. наук, проф. (голова); Балалаєва О. Ю., канд. пед. наук, доц., Вакулик І.І., канд. філ. наук, доц.; Культенко В.П., канд. філос. наук, доц., Лаута О.Д., канд. філос. наук, доц., Савицька І.М., канд. філос. наук, доц., Христюк С.Б., канд. іст. наук, доц.

Схвалено до друку на засіданні вченої ради
гуманітарно-педагогічного факультету, протокол № 9 від 17.04.2025

Тези подано в авторській редакції.

Автори тез відповідають за достовірність викладеного матеріалу,
за правильне цитування джерел, покликання на них і засвідчують відсутність плагіату.

Передруковувати опубліковані в збірнику матеріали
дозволяється тільки за згодою авторів.

© НУБіП України, 2025

© Автори, 2025